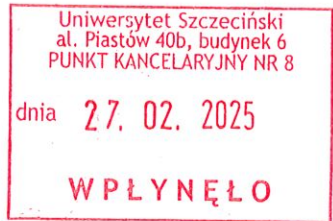

Gorzów Wielkopolski, 20 stycznia 2025 r.

dr hab. Przemysław Słowiński, prof. AJP

Wydział Prawa i Bezpieczeństwa
Akademia im. Jakuba z Paradyża
ul. Fryderyka Chopina 52, b.7
66-400 Gorzów Wielkopolski

**Recenzja rozprawy doktorskiej autorstwa mgr. Konrada Maksymiliana Szelesta
pt.: *Działalność Wojewódzkiego Komitetu Kultury Fizycznej w Szczecinie w latach
1950-1957* napisanej pod kierunkiem promotora: prof. dr hab. Tomasza Sikorskiego**

Uwagi wstępne

Podstawę formalną sporządzenia recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Historii dr. hab. Radosława Ptaszyńskiego, prof. US (HIS.:4010.1.2024) oraz załączona do niego kopia Uchwały nr 39/2024 Rady Naukowej Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego w sprawie wyznaczenia dr. hab. Przemysława Słowińskiego na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia mgr. Konradowi Maksymilianowi Szelestowi zgodnie z art. 187 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024, poz.1571).

Konstrukcja pracy

Przedstawiona do recenzji rozprawa mgr. Konrada Maksymiliana Szelesta pt.: *Działalność Wojewódzkiego Komitetu Kultury Fizycznej w Szczecinie w latach 1950-1957* przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. Tomasza Sikorskiego, Szczecin 2024, ss. 305

składa się z sześciu rozdziałów opatrzonych wstępem, zakończeniem, bibliografią, wykazem skrótów oraz streszczeniami w języku polskim i angielskim. Rozdział pierwszy (s.15-50) pt. *Instytucjonalny nadzór i kierownictwo nad kulturą fizyczną w Polsce w latach 1944-1949* oraz rozdział drugi (s.51-81) pt. *Instytucjonalny nadzór i kierownictwo nad kulturą fizyczną na Pomorzu Zachodnim i województwie szczecińskim w latach 1945-1949* stanowią wprowadzenie do właściwej tematyki dysertacji w ujęciu ogólnokrajowym i regionalnym w perspektywie czasowej wskazanej w tytułach rozdziałów, zgodnie z zasadą od ogółu do szczegółu. Trzonem rozprawy są kolejne rozdziały: trzeci pt. *Powstanie Wojewódzkiego Komitetu Kultury Fizycznej i kształtowanie się kultury fizycznej w nowej formie organizacyjnej w latach 1950-1951 w województwie szczecińskim* (s.82-144); czwarty pt. *Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej w Szczecinie w służbie propagandy i ideologii (1952-1956)*, (s.145-214) oraz piąty: *Kadry i baza materialna – elementy systemu kultury fizycznej i sportu w województwie szczecińskim (1952-1956)*, w których autor opisał problematykę zawartą w tytule dysertacji (s. 215-267). Ostatni – szósty rozdział pt. *Rok 1957. Destalinizacja szczecińskiej kultury fizycznej*, to opis skutków działalności organizacji i działalności sportowej w zawartej w tytule cezurze czasowej (s.268-277).

Konstrukcja pracy jest przemyślana, w sześciu rozdziałach, tworzących spójną całość, autor stworzył trzyczęściową narrację, z czego rozdziały 1 i 2 stanowią wprowadzenie do tematyki, 3-5 ukazują sedno rozprawy, a 6 zakończenie prowadzonego przez wszystkie rozdziały wyводу. W pracy, zasadniczo, widać konsekwencję autora w odniesieniu do obszerności poszczególnych rozdziałów. Pierwsze dwa liczą odpowiednio 35 i 30 stron, kolejne trzy (jak już wskazano zasadniczo), posiadają zwiększoną objętość i jest to odpowiednio 62, 69 i 52 strony, zatem oscylują wokół podwojonej objętości. Wydaje się to trafne ze względu na wagę i zakres tematyczny tychże rozdziałów. Ostatni, najkrótszy, liczy 9 stron, co może dziwić, ale zapewne zastosowano takie rozwiązanie ze względu na istotę podjętego w rozdziale zagadnienia, czyli destalinizacji kultury fizycznej w regionie. Konsekwencja widoczna jest również w liczbie podrozdziałów. Rozdziały 2-5 posiadają po dwa podrozdziały. Obszerniejszą strukturę posiada rozdział pierwszy, tu liczba podrozdziałów jest dwukrotnie większa, co wynika z konieczności przejrzystego pokazania procesu tworzenia poszczególnych organów odpowiedzialnych za kształtowanie kultury fizycznej w Polsce w latach 1944-1949. Natomiast ostatni rozdział nie posiada podrozdziałów. Biorąc pod uwagę, wymienione powyżej, odmienności struktury ostatniego rozdziału autor, podczas przygotowywania tekstu do druku, mógłby rozważyć możliwość połączenia w jeden dwóch ostatnich rozdziałów.

W konstrukcji pracy zastosowano poprawny układ chronologiczno-problemowy omawianych zagadnień. Niemniej może to powodować u czytelnika wrażenie zbędnych powtórzeń treści w niektórych częściach rozdziałów dysertacji. W szczególności odnosi się to do znaczenia i wpływu propagandy na działalność poszczególnych organów odpowiedzialnych za kulturę fizyczną. Nie wynika to jednak z błędu, a konieczności zwrócenia uwagi na poruszaną tematykę w odniesieniu do urzędów i komórek odpowiadających za kulturę fizyczną na różnych poziomach w strukturach organizacjach państwa odpowiedzialnych za organizację, zarządzanie i nadzór. Poza tym, być może nieświadomie, autor stworzył ważną figurę retoryczną podkreślającą wagę tejże kwestii dla całości omawianej problematyki, gdyż powtórzenie spełnia właśnie taką funkcję w tekście. Bez wątpienia, uwagę czytelnika zwraca także konsekwentne stosowanie nazwy naszego kraju w formie Polska Ludowa. Zapewne w tym wypadku było to zamierzone działanie pisarskie w celu zwrócenia uwagi na ówczesną sytuację polityczną Polski, dzięki czemu wzmocniono kontekst historyczny oraz podkreślając w ten sposób uwarunkowania, przez pryzmat których podejmowano decyzje w naszym kraju w omawianym okresie. Podobne wnioski można wysnuć w odniesieniu do stosowanych przez autora synonimicznych nazw Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, czyli Kraj Rad, Związek Sowiecki.

Cele pracy

Jak już zauważono, konstrukcja pracy została przemyślana i odpowiada postawionym we wstępie celom. A za te przyjęto:

- uzupełnienie luki w historiografii;
- przygotowanie opracowania odnoszącego się bezpośrednio do takich zagadnień jak: powstanie Wojewódzkiego Komitetu Kultury Fizycznej w Szczecinie, nadzoru nad strukturami organizacyjnymi w zakresie kultury fizycznej na poszczególnych szczeblach administracji państwowej na terenie okręgu administracyjnego Pomorze Zachodnie, a następnie województwa szczecińskiego z uwzględnieniem zmian w zakresie granic regionu wynikających z podejmowanych przez władze państwowe zmian w podziale administracyjnym kraju;
- ukazanie wpływu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej na działalność w zakresie wychowania fizycznego na obszarze omawianego regionu.

Po analizie przedstawionego do recenzji tekstu można stwierdzić, że założone cel zostały osiągnięte.

Opracowanie ma charakter interdyscyplinarny i jest osadzone na pograniczu zagadnień z zakresu historii społeczno-politycznej, sportu i administracji. Poprzez takie ukierunkowanie w rozprawie zwrócono uwagę na szereg zagadnień z zakresu historii politycznej, społecznej, wojskowości, gospodarczej, administracji, funkcjonowania instytucji państwowych, myśli sportowej i wychowania fizycznego, zagadnień gospodarczych, urbanizacyjnych. Podejście interdyscyplinarne znakomicie wpisuje się w nowoczesną historiografię, pozwoliło także na pokazanie zagadnień do tej pory mniej znanych lub przedstawienie ich nowego kontekstu.

Stan badań i wykorzystanie źródeł

Do przygotowania pracy autor przeprowadził solidną kwerendę w poszukiwaniu materiałów, które następnie wykorzystał do napisania rozprawy. W przypisach, jak i bibliografii widzimy odniesienia do zasobów archiwalnych Archiwum Akt Nowych w Warszawie (zespoły akt: Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Głównego Urzędu Kultury Fizycznej, Głównego komitetu Kultury Fizycznej, KC PZPR); Archiwum Państwowego Miasta Stołecznego Warszawy Oddział w Otwocku (zespoły Głównego Komitetu Kultury Fizycznej oraz Głównego Urzędu Kultury Fizycznej); Archiwum Państwowego w Szczecinie (zespoły: KW PZPR w Szczecinie, Prezydium WRN w Szczecinie, Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych, Zarządu Miejskiego i MRN w Szczecinie, Miasta Szczecienia – Nadzór Budowlany); Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddziału w Szczecinie (zespół Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Szczecinie, Urzędu Miasta w Golczewie (Księga Honorowa Miasta Golczewo)). W odniesieniu do wykorzystanych archiwaliów należałoby pogłębić kwerendę w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej. Wskazane było także sięgnięcie do zasobów Archiwum Państwowego w Koszalinie oraz Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie.

Zgodnie z wymogami warsztatu pisarskiego historyka wśród wykorzystanych materiałów znalazły się także źródła drukowane takie jak: biuletyny urzędowe (Głównego Komitetu Kultury Fizycznej z 1951 r., Wojewódzkiego Komitetu Kultury Fizycznej i Rad Okręgowych Związków Sportowych w Szczecinie z lat 1956 i 1957). Wykorzystano także ważne akty normatywne związane z organizacją i funkcjonowaniem kultury fizycznej publikowane w Dzienniku Ustaw i Monitorze Państwowym w przedziale czasowym 1946-1957. W szerokim zakresie zostały uwzględnione publikacje prasowe z lat 1945-1957, odnoszące się do omawianej tematyki w ponad dwudziestu tytułach, takich jak: „Głos Koszaliński”, „Głos, Szczeciński”, „Koło Sportowe”, „Kultura Fizyczna”, „Kurier Sportowy”, „Kurier Szczeciński”, „Młodzież Morska”, „Piłkarz. Tygodniowy Przegląd Sportowy”,

„Pionier Szczeciński”, „Polska Zbrojna”, „Przegląd Sportowy”, „Robotnik”, „Słowo Nowogardzkie”, „Sport”, „Sport i Wczasy”, „Sportowiec”, „Start”, „Turystyka”, „Wiadomości Szczecińskie”, „Wychowanie Fizyczne”, „Życie Sportowe”. Jak również z kilku współczesnych, a były to: „Głos Pomorza”, „Komunikaty Warmińsko-Mazurskie”, „Pomerania”, „Vox Medici”.

Uwzględniając dotychczasowy stan badań autor rozprawy wykorzystał blisko 120 publikacji z zakresu literatury przedmiotu. W tym opracowania bezpośrednio odnoszące się do tematyki organizacji i rozwoju sportu w ujęciu krajowym, jak i regionalnym takich autorów jak m.in.: Jerzy Chełmecki, Jerzy Gaj, Piotr Godlewski, Julian Jaroszewski, Tomasz Jurek, Henryk Kozłowski, Henryk Kurzyński, Henryk Laskiewicz, Andrzej Nowakowski, Rafała Szuberta, Barnarda Woltmana¹. Z zakresu historii polityczno-społecznej i administracji odniesienie w pracy odnajdujemy do wyników badań m.in. Tadeusza Białeckiego, Kazimierza Golczewskiego Kazimierza Kozłowskiego². W bibliografii dziwi brak opracowania o formowaniu i działalności administracji na Pomorzu Zachodnim, pomimo jego dostępności³. Jako oddzielny element zasobu bibliograficznego, warty podkreślenia, autor przygotował także netografię.

Materiałem stanowiącym podstawę napisania pracy były archiwalia i materiały prasowe, co czuć w tekście oraz widać w przypisach, których jest w całej pracy ponad dziewięćset. Niektóre, co słuszne, ze względu na konieczność wyjaśnienia lub/i doprecyzowania zagadnień dość obszerne. Świadczy to o świadomości rangi wykorzystanych

¹ J. Chełmecki, *Działalność Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego w latach 1946-1948* [w:] *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce* pod red. L. Szymańskiego, Z. Schwarzera, t. 2, Wrocław 1996; J. Gaj, *Ewolucja struktur organizacyjnych państwowego kierownictwa kultury fizycznej w Polsce, „Wychowanie Fizyczne i Sport”* 1989, nr 2; P. Godlewski, *Sport w Polsce na tle politycznej rzeczywistości lat 1944-1956*, Poznań 2006; J. Raraszewski, *Stalinizacja sportu w województwie łódzkim w latach 1949-1956*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” 2017, nr 2; T. Jurek, B. Woltman, *Kultura Fizyczna w województwie zielonogórskim 1950-1989*, Zielona Góra 1990, J. Kuzyński, *Polska lekkoatletyka w latach 1945-1960*, t. 1, Warszawa 2014, H. Kozłowski, *Powstanie i rozwój kultury fizycznej na ziemi szczecińskiej*, [w:] *Sport Robotniczy*, t. 3, Warszawa 1996. H. Laskiewicz, *Ponadlokalne organizacje kultury fizycznej na Pomorzu Zachodnim (1945-1957)*, Szczecin 1996; Laskiewicz H., *Ponadlokalne organizacje kultury fizycznej na Pomorzu Zachodnim 1945-1957*, Szczecin 1990; A., Nowakowski, *Zarządzanie kulturą fizyczną w Polsce w latach 1944-2001*, Rzeszów 2005; R. Szubert, *Kultura fizyczna w przemianach polskiej wsi w latach 1944-1956*, Wrocław 2010, B. Woltman, *Początki sportu w Polsce zachodniej w latach 1945-1949*, [w:] *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*, t.2, pod red. T. Szymańskiego, Wrocław 1996.

² T. Białecki, *Osadnictwo polskie na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1950*, „Przegląd Zachodniopomorski” 1980, z.2-3; K. Kozłowski, *Nastroje społeczne na Pomorzu Zachodnim na tle procesów osiedleńczych (1945-1947)*, „Dzieje Najnowsze” 2015, nr 4; Golczewski K., *Uwagi o sprawie podziału administracyjnego Pomorza Zachodniego w latach 1944-1956*, Poznań 2006; E. Krasuski, „W świetle uchwał XX zjazdu...”. Szczecińskie echa moskiewskich wydarzeń z lutego 1956 roku, cz. I, „Zapiski Historyczne” 2012, z. 4.

³ P. Słowiński, *Administracja terytorialna województwa szczecińskiego 1945-1950*, Gorzów Wielkopolski 2008.

źródeł i warsztacie historyka. Do rozważenia jest kwestia wprowadzenia odrębnej numeracji przypisów dla każdego z rozdziałów.

Uwagi

Wybrane przez pana mgr. Konrada Maksymiliana Szelesta zagadnienie obejmujące działalność w zakresie wychowania fizycznego i związanych z tym wszelkich sformalizowanych struktur organizacyjnych w niedemokratycznym, sterowanym centralnie państwie, wymagało pracy na znaczącym zasobie archiwaliów, co oczywiście jest czasochłonne, nawet przy obecnej ich dostępności. Ponadto niezbędne było poddanie ich uważnej analizie krytycznej, w celu wydobywania treści uprawniających do ukazania rzeczywistego obrazu opisywanych wydarzeń. Zadania nie ułatwiała proveniencja dostępnych źródeł, powstałych w warunkach dużej ingerencji propagandy. Autor musiał uwzględnić wpływ istotnych zamian, które zachodziły w strukturze organizacyjnej, nadzorze i podległości terenowych struktur odpowiedzialnych za wychowanie fizyczne, jak i również toczących się działań w sferze politycznej państwa w omawianym okresie. Konieczne było także uwzględnienie szerokiego wachlarza czynników, tych formalnych i nieformalnych, wpływających na działalność w zakresie kultury fizycznej. Tu należało pamiętać o tych oczywistych jak dostępność kadr, odpowiednie finansowanie, jak również tych mniej oczywistych, a jednocześnie istotnych dla podejmowanych zagadnień, takich jak np. charakter ludzki czy konieczność pracy z grupami mieszkańców (na poszczególnych poziomach państwowych struktur administracyjnych) o bardzo zróżnicowanym pochodzeniu społecznym, wykształceniu itd. Przedstawione zawiłości sprawiły, że praca nad tematyką recenzowanej dysertacji nie należała do łatwych, należy jednak podkreślić, że autor sprostał zadaniu, pewne mankamenty, o których będzie mowa poniżej nie wpłynęły na zasadniczy dobry odbiór opracowania.

Wskazane czynniki mogą stanowić przyczynę braku możliwości udzielenia przez piszącego odpowiedzi na część pytań postawionych w procesie badawczym, niemniej autor w swej pracy pokazał, że nie tylko potrafi dokonać trafnego doboru źródeł, ich analizy, ale także wyciągać z przeanalizowanego materiału trafne wnioski, przez co istotnie podniósł walor przedstawionej do recenzji pracy.

Wartością pracy jest obszerne wprowadzenie do tematyki poprzez opisanie zagadnienia w okresie poprzedzającym ramy czasowe rozprawy, dzięki czemu czytelnik poznaje zasady organizacji wykorzystania i funkcjonowania struktur administracyjnych związanych z działalnością sportową w Polsce z drugiej połowy lat 40-tych XX wieku. W kraju targanym

ogromem problemów wynikającymi z działań wojennych okresu 1939-1945, jak również przejściem steru nawy państwowej przez czynniki polityczne realizujące zadania określone w Moskwie, w wyniku których nasze państwo utraciło suwerenność, a działalność na polu kultury fizycznej stanowiła jeden z istotnych elementów budowy nowego ustroju, propagandy oraz sterowania życiem społecznym przez komunistów.

W poszczególnych rozdziałach ukazano cenne dane liczbowe obrazujące pozytywne jak i negatywne aspekty omawianego zagadnienia. Wydaje się, że podczas przygotowania materiału do druku wskazanym byłoby stworzenie zestawień tabelarycznych, dzięki czemu wykorzystanie danych z publikacji będzie łatwiejsze, a tym samym pozwoli na lepsze ich spopularyzowanie.

Autor dobrze zilustrował omawianą problematykę przykładami, ukazując m.in. dobre lub złe praktyki w zakresie realizacji zadań związanych z wychowaniem fizycznym w regionie. Tych złych praktyk wydaje się, że wskazano więcej, co podkreśliło z jakimi problemami borykali się działacze, a przede wszystkim sportowcy chcący wyczynowo uprawiać sport, a były to m.in. braki w infrastrukturze, niedobór środków finansowych czy nieudolność osób odpowiedzialnych za działalność sportową na terenie województwa. Jak również fakt istotnego wpływu ideologicznego władz komunistycznych na organizację, dobór celów oraz fachowej kadry mogącej przyczynić się do rozwoju środowisk sportowych od szczebla wojewódzkiego po gminny/gromadzki.

W opracowaniu autor udowodnił negatywny wpływ podporządkowania sportu ideom propagowanym przez PZPR i wykorzystywaniem go wespół z innymi dziedzinami życia publicznego do budowy ustroju socjalistycznego, przez co znacząca część działań nie została zrealizowana wcale lub ich efekty były dalekie od oczekiwanych. Jednym z istotnych negatywów takiego podejścia do sportu było celowe eliminowanie wartościowych działaczy, przez co utracono szanse na zwiększenie skuteczności w rozwoju sportu. Przywrócenie części osób w kolejnych latach po odwilży było jak najbardziej słuszne, niemniej nie zniwelowało utraconych lat i szans szczecińskiego sportu.

Ważnym zagadnieniem podjętym w rozprawie była problematyka związana z rewitalizacją, odbudową i tworzeniem infrastruktury sportowej, miejsc mających służyć do uprawiania poszczególnych dyscyplin sportowych tak przez profesjonalnych zawodników, jak również amatorów oraz w celach rekreacyjnych. W przypadku tego opracowania to bardzo istotne zagadnienia, uwzględnienie go poczytuję za duży atut.

Autor nie uniknął pewnych błędów, które należy poprawić. Na stronie 40 przybliżając sylwetkę Lucjana Motyki, dyrektora Głównego Urzędu Kultury Fizycznej m.in. zapisał:

„W trakcie II wojny światowej był więźniem obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie poznał Józefa Cyrankiewicza późniejszego premiera”. Frazę: „obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu” uważam za wielce niefortunną. Ze względu na rodzaj i skalę zbrodni dokonanych w obozach koncentracyjnych i śmierci przez państwo niemieckie w okresie II wojny światowej takie sformułowanie budzi moje zastrzeżenia, gdyż jestem zwolennikiem używania niemieckich nazw obozów i miejscowości dookreślających ich lokalizację w odniesieniu do wszelkich jednostek uwięzienia i eksterminacji ludności stworzonych przez władze niemieckie w okresie II wojny światowej tak na własnym, jak i okupowanych terytoriach. Działania takie uważam za konieczne po to, aby nie dopuścić do ponownego błędnego używania określeń takich jak polskie obozy śmierci. Naturalnie, pamiętam, że nawa Oświęcim jest polska, niemniej odnosimy się do czasów okupacji niemieckiej, kiedy to została zmieniona na niemiecką Auschwitz.

Na stronie 55 przybliżając sylwetkę ppłk. Stanisława Steczkowskiego, naczelnika Wydziału Wojskowego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie znajduje się zapis: „Po upadku Warszawy został umieszczony w obozie jenieckim na pograniczu ziemi lubuskiej i Pomorza Zachodniego, w Woldenbergu - (pol. Dobiegniew). Wyzwolony przez Armię Czerwoną, która dotarła do Woldenebergu 30 stycznia 1945 roku”. Należy się zgodzić, że ppłk Stanisław Steczkowski trafił do Oflagu II C Woldenberg, ale skoro pojawiła się ta informacja dobrze by było wspomnieć także, że najpierw trafił do niemieckiego obozu jenieckiego Stalag 318/VIII F (344) Lamsdorf [ob. Łambinowice, woj. opolskie]. W zacytowanym fragmencie niefortunnie brzmi informacja o lokalizacji, gdyż w okresie II wojny światowej Woldneberg nie znajdował się na pograniczu ziemi lubuskiej oraz Pomorza Zachodniego, a na terenie Nowej Marchii [Neumark] – historycznej prowincji brandenburskiej. Kolejną nieścisłością jest zapis dotyczący wyzwolenia przez Armię Czerwoną. Wojska Radzieckie wchodząc do Woldenbergu zastały niemalże pusty obóz, ponieważ 27 stycznia 1945 r. niemiecka komendantura zarządziła ewakuację blisko siedmiu tysięcy jeńców tego obozu. Na miejscu pozostała niewielka grupa chorych, którzy nie byli w stanie samodzielnie podjąć trudu wielokilometrowego marszu. Z zachowanych materiałów źródłowych nie wynika, aby wymieniony jeńiec był wśród nich. Natomiast pierwsi jeńcy zostali uwolnieni 30 stycznia w Deetz [ob. Dziejnice, woj. zachodniopomorskie]⁴.

⁴ Więcej zob. P. Słowiński, *W okowach niewoli. Polscy oficerowie w Oflagu II C Woldenberg podczas II wojny światowej*, Gorzów Wielkopolski 2021.

Strona językowa pracy

Zasadniczo w tekście widać odpowiednią sprawność językową, niemniej pojawiły się usterki edytorskie takie jak: literówki, brak znaków interpunkcyjnych, niewłaściwa pisownia imiesłówów przymiotnikowych z partykułą *nie*. Podobnie jest z błędami stylistycznymi pojawiającymi się w całej pracy, brakującymi w zdaniach słowami, niewłaściwym użyciem słowa *ilość* zamiast *liczba* oraz *zaimka* w *tą* zamiast *tę*. Widoczna jest również niekonsekwencja w pisowni (*mała/duża litera*) nazw stanowisk urzędniczych, podobnie w przypadku nazw zawodów sportowych. Zalecałbym także usystematyzowanie nazewnictwa wymienianych świąt państwowych, np. na stronie 105 znajduje się następujący zapis: „W związku ze zbliżającym się najważniejszym świętem Narodu Polski Ludowej w postaci rocznicy manifestu PKWN 22 lipca, prezydium zaplanowało obchody święta w dwóch częściach”, gdzie prawidłowa nazwa tego święta brzmiała Narodowe Święto Odrodzenia Polski.

Niewątpliwie autor musi popracować nad wyeliminowaniem potocyzmów, które występują w pracy np. „woda na młyn” jako określenie czynników konsolidujących władzę (s.44), „pełną parą” w odniesieniu do aktywizacji ludności poprzez akcje sportowe (s.58), „przysłowiowy zastrzyk energii” jako określenie konieczności nadania impulsu zwiększającego zainteresowanie sportem (s.59), „nie była kolorowa” na określenie rzeczywistości (s.66), „mydlenie oczu” w odniesieniu do szerzenia propagandy (s.74), „stanowiły zmorę” w odniesieniu do negatywnych czynników utrudniających pracę (s.79). Należałoby przemyśleć także użycie cudzysłowów i części zwrotów w nich zawartych np. «„przechodził do historii”» (s.45), «„świat mroku”» (s.46), «„opiekę”» (s.47), «„przegrywało”», «„skazane”» (s.53), «„wagę złota”» (s. 53), «„prosotowanie”» (s. 75), «„dziecko” » (s.82).

W pracy wielokrotnie można natrafić na brak imion wymienianych osób. Prawdopodobnie jest to wynik wskazywania wyłącznie nazwisk w dokumentacji aktowej, z której korzystał doktorant. Nie jest to rzadki problem, na który napotykają badacze korzystających z akt wytworzonych nie tylko w drugiej połowie XX w.

Konkluzja

Podsumowując należy zależeć zauważyć, że praca pana mgr. Maksymiliana Konrada Szelesta jest wartościowym opracowaniem. Wskazane w niniejszej recenzji mankamenty nie wpływają na jej ogólny pozytywny odbiór. Trzeba także zauważyć, że wiele opracowań, które poruszają tematykę sportową, skupionych zostało na zgoła innych elementach niż zwarta

w opracowaniu tematyka, co naturalnie podnosi znaczenie i miejsce w historiografii tejże dysertacji, dlatego powinna zostać opublikowana.

Ogólna ocena rozprawy doktorskiej Maksymiliana Konrada Szelesta jest pozytywna. Dysertacja została poprawnie przygotowana pod względem teoretycznym i metodologicznym oraz odpowiednio zredagowana. Przedstawiona do oceny dysertacja stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz ukazuje ogólną wiedzę teoretyczną Autora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Rozprawa potwierdza zatem umiejętność Autora do samodzielnego projektowania i prowadzenia badań naukowych. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenia uważam, że przedstawiona do recenzji praca spełnia wymogi stawiane przez Ustawę z dnia 18 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U.2023.742 i wnioskuję o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu.

dr hab. Przemysław Słowiński, prof. AJP